

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

יצחק - אין לו סיפורים. המעט שיש - נסתר ונעלם. סיפור חפירת הבארות, שהוא אולי הדבר המרכזי שיצחק עושה - אפוף סוד. מהי משמעות חפירת הבארות, סתימתן, קריאת השמות? יצחק "כולו נפעלות". אחרים פועלים למענו. גם בסיפור העקדה - יצחק איננו פעיל. "וְהֶאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם" (בראשית כ"ב, א'). נפעלותו של יצחק בולטת ביותר בעת שאברהם מחפש עבורו אשה. אברהם דן עם העבד, האם להשיב את יצחק לחון או לא. הם כלל לא שואלים את יצחק לדעתו, שלא כמו רבקה (בראשית כ"ד, נ"ז): "וַיֹּאמְרוּ נְקָא לְנֶעֱרָךְ וְנִשְׁאַלְהָ אֶת פִּיהָ".

יש ליצחק עוצמות אדירות - שמתבטאות בחיי שגרה מרוממים. לחיות את השגרה בעוצמה גדולה - זהו הנסיון הגדול ביותר. גם אנו בדורנו זקוקים לכך.

הדורות הראשונים ששבו לארץ ישראל מן הגלות נאחזו בארץ במסירות נפש עצומה. משפחות שכלו ילדים ממחלת הקדחת - ולא נשברו. אלו הם דורות של ענקים.

התפקיד של הדור שלנו הוא לשמר את הקיים. זהו תפקיד חשוב ולא קל. אנו צריכים לחיות את חיינו בעוצמה גדולה - בלי שיש בכך מעשי גבורה וחלוציות מיוחדים.

מפרשת השבוע ומדמותו של יצחק ניקה תעצומות נפש, לבנות חיי שגרה עוצמתיים. אנו צריכים לגלות את היופי שיש בחיי היום יום. אין צורך ב"מבצעים" גדולים וחד פעמיים כדי לגלות את הנוכחות של הקב"ה בעולם. הקב"ה מתגלה אלינו על ידי לימוד התורה, על ידי שגרת חיים של חסד ואהבת הרע, של מחילה ושל שמירת הלשון. כל אלו מגלים את ההנהגה האלוקית.

כאשר עם ישראל חי בצורה נכונה, מתגלה שמו של הקב"ה בעולם. "וְאִתָּם עָדִי נְאֻם ה' וְאֲנִי אֵל" (ישעיהו מ"ג, י"ב). אנו מעידים ומגלים את הקב"ה בעולם. "עם זו יצרת לי תהלתִי יְסֻפְרוּ" (ישעיהו מ"ג, כ"א). "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר" (ישעיהו מ"ט, ג') - דרך עם ישראל מתגלה הפאר-הבאר, המים החיים שזורמים בעומק המציאות ומחיים אותה. בע"ה נהיה ראויים לחיים מלאי עוצמה, בבריות ושמחה לאורך ימים ושנים טובות.

מתוך שיעור שניתן בתאריך כ"א מרחשון תשפ"ג. השיעור המלא נמצא באתר הישיבה.

הרציה קוק זצ"ל היה חוזר הרבה על כך שפרשיות ספר בראשית מחולקות לזוגות. פרשות בראשית ונח עוסקות בראשיתו של העולם. פרשות "לך לך" ו"וירא" - באברהם אבינו. פרשות "חיי שרה" ו"תולדות" - ביצחק. פרשות "יוצא" ו"ישלח" - ביעקב.

בפרשיות הללו, בהן אנו עוסקים בדמותו של יצחק אבינו, מביא הרציה את דברי הגמרא (שבת פ"ט ע"ב): "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב 'כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך', לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך. אמר: אימר ליה ליעקב, דהוה ליה צער גידול בניו, אפשר דבעי רחמי עליהו. אמר ליה: בניך חטאו. אמר לפניו: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך. אמר: לא בסבי טעמא, ולא בדרדקי עצה (=לא בזקנים טעם, ולא בילדים עצה). אמר לו ליצחק: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבוננו של עולם, בני ולא בניך? בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם "בני בכורי", עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו, כמה שנותיו של אדם - שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עליהו (=הסר עשרים שנה שאינך מעניש עליהו), פשו להו חמשין (=נותרו חמישים). דל עשרין וחמשה דלילותא (=הסר עשרים וחמש שנים של הלילות), פשו להו עשרין וחמשה (נותרו עשרים וחמש). דל תרתי סרי ופלגא דצלווי ומיכל דובית הכסא, פשו להו תרתי סרי ופלגא (=הסר שתיים עשרה שנים וחצי של תפילה ואכילה ובית הכסא, נותרו שתיים עשרה שנים וחצי). אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך (=חצי עלי וחצי עליך). ואם תמצא לומר כולם עלי, הא קריבית נפשי קמך (=הרי הקרבתי עצמי לפניך). פתחו ואמרו: 'אתה אבינו'."

ננסה להבין את משמעות הגמרא. מדוע אברהם ויעקב אמרו דבר אחד, ויצחק אמר דבר שונה? מהי מידתו של יצחק שבעבורה אמר את דבריו? חייהם של אברהם ויעקב, בשונה מחייו של יצחק, מלאים בסיפורים. אברהם - יוצא מחורן ובא לארץ ישראל. לאחר מכן הוא יורד למצרים ועובר נסיונות במצרים ועם הפלישתים. אברהם בונה מזבחות וקורא בשם ה'.

יעקב - חיי מלאים "סיבוכים", כלשונו של הרציה. עוד קודם לידתו הוא מתרוצץ בבטן עם עשו. בלידה - ידו אוחזת בעקב אחיו. לאחר מכן הוא נאלץ להתמודד מול עשו ומול לבן, ולבסוף סיפור מכירת יוסף והירידה למצרים.

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרה ובר"ה

(לאחר מציאת המושג בקשו לשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

רוצים כחוויה הכא...

3. "ממעיד יפרדו". לאן נפרדו יעקב ועשו?

2. מה ההבדל בין הקול של יעקב לקול של עשו?

1. מה ניסה יעקב לעשות בלידתו, כשאחז בעקב עשו?

"אין יעקב שולט אלא בקולו - 'הקול קול יעקב'; אין עשו שולט אלא בידים 'והידים די עשו'" (בראשית רבה ס"ה, כ')

